

**EVALUAREA PERFORMANȚEI
– ELEMENT INDESPENSABIL
ÎN ASIGURAREA TRANSPARENȚEI
PROCESULUI DECIZIONAL LA IMPLEMEN-
TAREA PROIECTELOR
INVESTIȚIONALE
(după exemplul municipiului Chișinău)**

Drd. Victor PAVALEAN, ASEM

Evaluarea performanței s-a dovedit a fi o componentă indispensabilă atât pentru garantarea aplicării criteriilor de performanță bugetară la nivel local, cât și pentru asigurarea legalității la implementarea proiectelor investiționale, având ca prioritate calitatea prestației pentru care se investesc sursele financiare publice în scopul obținerii răspunsului eficient la necesitățile de valorificare a confortului urban.

Cuvinte-cheie: administrație publică, evaluarea performanței, management de proiect, transparența procesului decizional.

JEL: M1, M11.

Introducere

Managementul proiectelor de interes public, condiționate de strategiile de dezvoltare durabilă a societății, impune respectarea principiilor democratice în procesul decizional, atât la nivel central, cât și local.

Conceptele clasice cu referință la transparență, prin care „informarea și participarea cetățenilor la procesul decizional – principiu indispensabil al statului de drept”, nu oferă integritate în procesele de implementare a proiectelor, pe măsură ce complexitatea acestora (în cazul finanțării din surse bugetare sau/și credite accesate de la instituțiile financiare internaționale cu ulterioara rambursare din bani publici), impune aplicarea unor criterii de performanță, care să asigure corectitudine și transparență în luarea deciziilor.

**MEASURING
PERFORMANCE –
INDISPENSABLE ELEMENT
IN ASSURING TRANSPARENCY
IN DECISION MAKING PROCESS
OF INVESTMENT PROJECTS
IMPLEMENTATION
(the example of municipality Chisinau)**

PhD student Victor PAVALEAN, ASEM

Performance evaluation proved to be an indispensable component, both, for ensuring the performance criteria budget locally, but also, for ensuring the legality of the investment projects implementation, focusing on quality of the works for which public financial sources were invested, in order to respond effectively to the needs of urban comfort.

Key words: public administration, performance evaluation, project management, decision making transparency

JEL: M1, M11.

Introduction

The management of projects of public interest is subject to sustainable development strategies of society, which require the respect for democratic principles in decision making, both at central and local level.

The classical concepts with reference to transparency, implying that “information and participation of citizens in decision-making is an indispensable principle of rule of law”, do not provide integrity in the process of project implementation, as their complexity (if funding is comes from budgetary sources or / and accessed from international financial institutions with subsequent reimbursement from public funds), require the application of performance criteria that ensure fairness and transparency in decision making.

Analiza critică în domeniul problemei cercetate. Transparența procesului decizional, la nivel central, în Republica Moldova, reprezintă un domeniu de preocupare atât juridico-legislativă, cât și de management public și administrativ încă din anul 1990. Definierea cadrului legal în domeniu ia amploare chiar din anul 1990, începând cu Legea cu privire la Guvern nr. 64 din 31.05.90, Legea pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului nr. 797 din 02.04.1996, Legea privind actele legislative nr. 782 din 27.12.2001, Legea privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale nr. 317 din 18.07.2003, Hotărârea Parlamentului pentru aprobarea Concepției privind cooperarea dintre Parlament și societatea civilă nr. 373 din 29.12.2005, Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la crearea Consiliului Național pentru Participare nr. 11 din 19.01.2010, Legea nr. 239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional, Hotărârea de Guvern nr. 96 din 16.02.2010 cu privire la acțiunile de implementare a Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, Hotărârea de Guvern nr. 710 din 20.09.2011 cu privire la aprobarea Programului strategic de modernizare tehnologică a guvernării (e-Transformare) etc.

Cadrul normativ pentru asigurarea transparenței procesului decizional, în special pentru administrația publică locală, reprezintă un domeniu de preocupare cu o întârziere, de aproape un deceniu față de cea cu referință la administrația publică centrală. În acest sens, menționăm Legea privind actele legislative nr. 780 din 27.12.2001; Legea cu privire la administrația publică locală nr. 436 din 28.12.2006; Hotărârea Guvernului Republicii Moldova privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet nr. 668 din 19.06.2006; Legea nr. 239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional.

Indiferent de complexitatea cadrului legal în domeniu, rezultatele sunt unele precare. Astfel, conform raportului *Open Government Index 2015*, elaborat de World Justice Project,

Critical analysis of the problem. Transparency in decision making at the central level in Moldova has been an area of concern for both, legal-legislative and public management and administration since 1990. The definition of the relevant legal framework has been growing since 1990, starting with Law No. 64 on Government of 31.05.90, Law no. 797 on Parliamentary Regulation of 04/02/1996, Law No. 782 on Legislative Acts of 27.12.2001, Law No. 317 on Normative Acts of Government and other authorities of central and local public administration of 18.07.2003, Parliament Resolution No. 373 approving the Concept of Cooperation between Parliament and Civil Society of 29.12.2005, Government Decision No. 11 on the Establishment of National Council for Participation of 19.01.2010, Law No. 239-XVI of 13.11.2008 on Transparency in decision making, Government Decision No. 96 of 16.02.2010 on Implementation actions of Law No. 239-XVI of 13.11. 2008 on Transparency in decision making, Government Decision No. 710 of 20.09.2011 on Approval of strategic technological modernization of governance (e-Transformation) etc.

The regulatory framework of ensuring transparency in decision making, especially for local public administration, is an area with a delay of almost a decade compared to the central public administration. In this respect, we can mention Law No. 780 of 27.12.2001; Law No. 436 on Local public administration of 28.12.2006; Government Decision No. 668 on Official websites of public administration authorities in the Internet of 19.06.2006; Law No. 239 of 13.11.2008 on Transparency in decision making.

Regardless of the complexity of the legal framework in the field, some results are poor. Thus, according to the report *Open Government Index 2015*, prepared by the World Justice Project, the Republic of Moldova is ranked 46 of 102 countries worldwide when speaking about

Republica Moldova, în ce privește deschiderea guvernării și transparența procesului decizional, se plasează pe locul 46 din 102 țări din întreaga lume. În această ordine de idei, subiectul transparenței procesului decizional, în special, în cadrul autorităților administrației publice locale, rămâne un subiect prioritar pe agenda națională și internațională, atât pentru instituțiile guvernamentale, societatea civilă autohtonă, cât și pentru partenerii externi ai Republicii Moldova.

În baza rezultatelor unei analize a informațiilor reflectate în *Raportul privind evaluarea desfășurării licitației de achiziție a lucrărilor de reabilitare a bd. Ștefan cel Mare și Sfânt și altor două străzi principale din zona centrală a mun. Chișinău: străzilor Constantin Negruzzi și Vasile Alecsandri*, aprobat prin Decizia Comisiei de Anchetă din 18.03.2015, referitor la desfășurarea licitațiilor de achiziție a lucrărilor de reabilitare a străzilor și trotuarelor, crearea unor locuri de parcare și modernizarea sistemului de iluminat public în zona centrală a orașului Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, str. Constantin Negruzzi și str. Vasile Alecsandri, precum și la semnarea contractului de împrumut cu BERD și BEI de către primarul general în calitate de autoritate publică a APL Chișinău, identificăm unele abateri de la principiile transparenței.

Etapa I de prelicitație – Contractul de împrumut a fost semnat cu abateri și încălcări ale:

- Legii cu privire la finanțele publice art. 14, alin (1) lit. a);
- Legii cu privire la administrația publică locală art. 20;
- Deciziilor Consiliului Municipal Chișinău (CMC) nr. 1/3 din 25.01.2012 și 3/5 din 02.04.2013, toate cu referință la împuternicirile primarului de către CMC să negocieze contractele de împrumut.

Acțiunea de semnare a contractelor fără acordarea de împuterniciri din partea CMC, în baza prevederilor actelor normative menționate, denotă lipsă de transparență și corectitudine decizională, calificate prin legislația contravențională și penală drept abuz din partea autorității

openness and transparency of government decision-making. In this context, the subject of transparency in decision making, particularly within local authorities, remains a priority issue on national and international agenda, both for government institutions, civil society, local and foreign partners of Moldova.

Having analysed the information presented in the *Assessment report of public procurement of works on the rehabilitation of bd. Ștefan cel Mare and the other two main streets in the centre of Chisinau: Constantin Negruzzi and Vasile Alecsandri streets*, approved by the Decision of the Investigating Committee of 03.18.2015 on tender on the procurement of works on *Rehabilitation of streets and sidewalks, creation of parking spaces and modernization of public lighting in the centre of Chisinau, bd. Ștefan cel Mare, Constantin Negruzzi and Vasile Alecsandri streets*, and the signing of loan agreement with EBRD and EIB by the Mayor of Chisinau as a public authority of APL Chisinau we can identify some deviations from the principles of transparency.

Stage I – pre-tender – The loan agreement was signed with misconduct and violations of:

- Law on Public finances art. 14, paragraph (1) a);
- Law on Local Government art. 20;
- Decisions of Chisinau Municipal Council (CMC) No. 1/3 of 25.01.2012 and 3/5 of 04.02.2013, all with reference to the powers of the Mayor by CMC to negotiate loan agreements.

The action of signing the contract without granting powers from the CMC, based on the mentioned normative acts, show lack of transparency and decision fairness, qualified by Law on Contravention and Criminal law as an abuse from local authority represented by the mayor of the municipality, but also actions that resulted with the negotiation of unfavou-

publice locale reprezentată de primarul municipiității, dar și acțiuni soldate cu negocierea unor condiții defavorabile financiar, precum ar fi următoarele valori de dobândă:

- marja de împrumut 5%;
- dobânda anuală – 4.79%;
- un comision unic în valoare de 140 mii de euro;
- condiții dure de reziliere sau plată anticipată: 500 mii de euro, la care se adaugă 0,125% din suma rămasă nealocată;
- taxa de angajament – 0,6% din suma neangajată + Rata EURIBOR flotantă.

A II-a etapă de organizare a licitației.

Identificăm derogări de la prevederile legale, atât la formarea și asigurarea funcționalității Grupului de lucru și a Comisiei de evaluare, cât și la desfășurarea propriu-zisă a licitațiilor. Astfel, formarea și activitatea Comisiei de evaluare s-a desfășurat cu încălcarea prevederilor Legii privind achizițiile publice, art. 14, alin (2) și (3), Hotărârii Guvernului nr. 1380, privind aprobarea regulamentului cu privire la activitatea Grupului de lucru pentru achiziții, punctele 2 și 5, dar și a procedurilor BERD. Astfel, în urma nesemnării declarației de confidențialitate și imparțialitate, s-a condiționat blocarea accesului membrilor Comisiei la documentația primară de licitație.

În acest context, lipsa transparenței în desfășurarea licitației devine evidentă. După anunțarea rezultatelor licitației din 19-20 mai 2014, conform prevederilor Regulilor BERD și ale Documentelor de licitație, documentația trebuia să fie expusă publicului prin mediatizarea acesteia, cel puțin, pe site-ul oficial al primăriei municipiului Chișinău www.chisinau.md. Procedura de licitație s-a desfășurat cu încălcarea prevederilor Documentelor de licitație, Caietului de sarcini, a Regulilor BERD și a legislației în vigoare prin (-) admiterea unei companii care nu întrunește nici criteriile de calificare pentru o categorie importantă de lucrări ale proiectului – SC „Delta ACM -93”, companie ce nu posedă experiență în reabilitarea sistemelor de iluminat public, și se află în căutarea unor subantreprenori

abile financial conditions, such as interest following values:

- 5% margin loan;
- annual interest rate – 4.79%;
- single fee of Euro 140 thousand;
- harsh conditions of termination or prepayment: Euro 500 thousand, plus 0.125% of the remaining unallocated;
- commitment fee – 0.6% of the unemployed + EURIBOR floating rate.

Stage II – organising the tender. We can identify exemptions to the law, both in forming and ensuring the functionality of the Working Group and of the Evaluation Commission and the conduct of the tender itself. Thus, the formation and the work of the Evaluation Commission were conducted with violations of Law on Public Procurement, art. 14, paragraph a (2) and (3), Government Decision No. 1380 Approving the Regulation on Procurement Working Group, points 2 and 5, but also of EBRD procedures. Thus, the members of the Commissioners did not have access to the primary tender documentation as they did not sign the declaration of confidentiality and impartiality.

In this context, the lack of transparency in the tender becomes evident. The results of the tender were announced on May 19 – 20, 2014, and, according to the EBRD’s Rules and according to the Tender Documentation, all documentation should have been exposed to the public media, at least on the official website of the Chisinau City Hall www.chisinau.md. The tender procedure was conducted with violation of Tender Documentation, Specifications, EBRD rules and the legislation in force, i.e. admission of a company that does not meet the qualification criteria for a substantial works of the project - SC “Delta ACM -93”, a company that does not have experience in rehabilitation of public lighting systems, and is looking for subcontractors during the tender. This fact contradicts with the offer sub-

pe parcursul participării la licitație. Acest fapt venea în contradicție cu oferta prezentată de către companie și cu condițiile de participare la licitație, cum ar fi:

- admiterea pentru evaluare a unor proiecte neconforme criteriilor de evaluare;
- admiterea pentru evaluare a experienței generale și specifice a unor proiecte care nu se încadrează în termenii stabiliți de documentația de licitație.

A III-a etapă de post-licitație în efectuarea achizițiilor publice, pentru implementarea proiectului *Reabilitarea de străzi și trotuare, crearea unor locuri de parcare și modernizarea sistemului de iluminat public în zona centrală a orașului Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, str. Constantin Negruzzi și str. Vasile Alecsandri (în continuare proiectul)* supus analizelor, s-a soldat cu examinări formale ale contestațiilor și încălcării prevederilor legislației în vigoare privind contractarea lucrărilor publice prin derogare de la Legea nr. 436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală, art. 14 unde se menționează că consiliul local realizează următoarele competențe: lit. f) decide asupra lucrărilor de proiectare, construcție, întreținere și modernizare a drumurilor, podurilor... lit. p) aprobă studii, prognoze și programe de dezvoltare social-economică și de altă natură; art. 78) (3). Lucrările aprobate de consiliul respectiv vor fi atribuite spre executare prin concurs, organizat în condițiile legii, cu respectarea strictă a documentației de proiect și a studiilor de fezabilitate aprobate.

Derogații de la prevederile contractelor de împrumut care au generat costuri suplimentare la implementarea proiectului, s-au constatat la încheierea contractului de împrumut cu BERD pentru o perioadă de 36 de luni, care expira, de facto, la 2 decembrie 2014. Observăm că implementarea proiectului, de jure, s-a finalizat înainte de a începe implementarea acestuia, de facto, fapt ce a condus la suportarea penalităților de neangajare și nevalorificare a surselor financiare contractate, prevăzute în contract în urma unor negocieri inadecvate.

mitted by the company and the conditions of participating in the tender, such as:

- admission for evaluation of projects inconsistent with evaluation criteria;
- admission for assessment of a general and specific experience of projects that do not fall under the terms of the tender documentation.

Stage III – post-tender of public procurement. The implementation of the project for *Rehabilitation of streets and sidewalks, creation of parking spaces and modernization of public lighting in the centre of Chisinau, bd. Ștefan cel Mare, Constantin Negruzzi and Vasile Alecsandri streets (hereinafter project)* that was subjected to analyses, has led to formal examination of complaints and violations of the legislation on public works contracting notwithstanding the Law No. 436 of 28.12.2006 on Local public administration, art. 14, which states that the council has the following competences: point f) decides on the design, construction, maintenance and modernization of roads, bridges; point p) approves the studies, forecasts and programs of socio-economic and other assistance; art. 78) (3). The council approved the works that will be assigned for execution by competition, organized according to the law in strict compliance with project documentation and feasibility studies approved.

Exemptions from the loan contracts which generated additional costs to the project were noted in the loan agreement with the EBRD for a period of 36 months, expiring, de facto, on December 2, 2014. We note that the project implementation *de jure* was completed before starting its implementation, *de facto*, which led to payment of penalties of disengagement and insufficient financial resources contracted under the contract through inadequate negotiations.

Personal vision on the problem and results of research. The evaluation model, applied

Viziunea proprie asupra problemei și rezultatele obținute din cercetare. Modelul de evaluare a ofertelor, aplicat în procesul de selectare a companiei la efectuarea achizițiilor publice de către BERD pentru implementarea proiectului, a fost unul cu caracter aleatoriu fără atribuirea de punctaje concrete sau pondere în evaluarea performanței ofertei expuse în licitație.

Astfel, în baza rezultatelor evaluării conform criteriilor constitutive ale modelului aplicat de către BERD, cu referință la eligibilitate, istoria contractelor non-performante, situația financiară, experiența, personalul, dotările cu echipament și alinierea tehnologiilor la standardele internaționale de calitate s-au dovedit a fi unele subiective, fapt ce a generat incertitudinea corectitudinii deciziilor luate în selectarea companiei câștigătoare. În urma licitației, a fost selectată compania ce a oferit cu 1 574 787 euro mai mult decât cea mai mică ofertă.

Procedura de licitație, decizia privind acceptarea ofertei și atribuirea contractului pentru efectuarea lucrărilor de implementare a proiectului au fost calificate drept ilegale atât de Comisia de anchetă, cât și de organele de drept, care au supus controlului această procedură/licitație cu inițierea unui dosar penal.

Având în vedere caracterul costisitor al proiectului, argumentat prin necesitatea reparației a 6 700 m², din totalul de 1 358 767 m² – suprafață de drum ce necesită reabilitare, propunem aplicarea modelului de evaluare a ofertelor, conform următorului algoritm de calcul:

in the selection process of the company through public procurement by the EBRD for the project implementation had a random character without assigning specific scores or performance evaluation of offers presented in the tender.

Thus, according to the assessment criteria of the constitutive model applied by the EBRD, with respect to eligibility, history of contract non-performance, financial position, experience, staff, equipment and alignment to technologies of international quality standards proved to be subjective, which generated uncertainty of correctness of decisions taken in selecting the winning company. Following the tender, was selected the company that has provided with Euro 1,574,787 more than the lowest offer.

Tender procedure, the decision on acceptance of the offer and award the contract for carrying out the project implementation were qualified as illegal, both by the Investigation Committee, as well as the legal representatives, who underwent control of this procedure / tender initiating a criminal case.

Given the costly project, argued the need for servicing of 6700 m², out of 1,358,767 m² – road surface requiring rehabilitation proposes the application of the tender evaluation model according to the following algorithm:

Tabelul 1/ Table 1

Criteriilor de evaluare/ Evaluation criteria

Nr./ No.	Criteriile de evaluare/ Evaluation criteria	Cota alocată din punctajul acumulat la evaluarea ofertei (în %) / Share of points accumulated during the offer evaluation (in %)	Numărul de puncte maxime acordate criteriului/ Number of maximum points granted to the criterion
1	2	3	4
1.	Capacitatea tehnică și economico-financiară a agentului economic pentru efectuarea lucrărilor/ Technical, economic and financial capacity to perform the works	15	150

1	2	3	4
2.	Manualul calității propus pentru execuția lucrării/ Quality manual proposed for the execution of works	18	180
3.	Prețul ofertei/ The price of offer	67	670
	Total	100	1000

Sursa: Sistematizat de autor/ Source: systematized by the author

1. Evaluarea capacității tehnice și economico-financiare a agentului economic pentru efectuarea lucrărilor se va calcula pe baza subcriteriilor:

- nr. de contracte analogice pentru ultimii 3 ani;
- valoarea medie per contract;
- durata execuției lucrărilor;
- dotarea tehnică prin numărul de mașini disponibile pentru efectuarea lucrărilor;
- nr. de ani experiență specifică în construcția și reparația drumurilor infrastructură publică.

Valoarea fiecărui subcriteriu se va calcula după formula:

$$V_{cr} = 30 \times \frac{V}{V_{max}}$$

unde:

- V – numărul/valoare din oferta evaluată;
- V_{max} – numărul/valoare din oferta maximală.

Evaluarea **capacității tehnice și economico-financiare a agentului economic pentru efectuarea lucrărilor** V_{cr} – se va face după formula:

$$V_{cr} = V_{cr1} + V_{cr2} + V_{cr3} + V_{cr4} + V_{cr5},$$

unde:

- V_{cr1} , V_{cr2} , V_{cr3} – sunt valorile fiecărui criteriu de evaluare;
- 150 – numărul maximal de puncte pentru oferta cea mai reușită.

2. Evaluarea manualului calității propus pentru execuția lucrărilor se va realiza în baza următoarelor subcriterii:

- calitatea materialului propus pentru efectuarea lucrărilor, ținând cont de comple-

1. Evaluation of the technical, economic and financial capacity of the company to carry out works will be calculated based on the following sub-criteria:

- number of similar contracts for the last 3 years;
- average value per contract;
- duration of the works;
- technical equipment by the number of equipment available to perform the work;
- number of years with specific experience in road construction and repair of public infrastructure.

The value of each sub-criterion is calculated using the formula:

where:

- V – number / value of the offer evaluated;
- V_{max} – the number / value of maximum offer.

Assessing **the technical, economic and financial capacity of the company to perform the works** V_{cr} – will be calculated by the formula:

where:

- V_{cr1} , V_{cr2} , V_{cr3} – are the values of each evaluation criterion;
- 150 – the maximum number of points for the most successful offer.

2. Evaluation of the quality manual for executing the proposed works will be achieved based on the following sub-criteria:

- quality of the material proposed for carrying out the work, given the complexity of

xitatea caracteristicilor merceologice (fizico-chimice) ale acestuia;

- gradul de acoperire a cerințelor de calitate prin procedurile tehnice de execuție care urmează să fie aplicate și prin planul efectiv de control propus, în baza standardelor în vigoare;
- modul de prezentare și rigurozitate al sistemului aplicat la efectuarea lucrărilor.

Valoarea fiecărui **subcriteriu determinant al calității** – D_q se va calcula după formula:

merchandising characteristics (physical and chemical);

- coverage of quality requirements through technical execution procedures to be applied and effective control plan proposed, based on current standards;
- layout and rigorous of the system applied in works.

The value of each **quality determining sub-criterion** – D_q shall be calculated using the formula:

$$D_g = 60 \times \frac{Q}{Q_{max}},$$

unde:

Q este valoarea manualului calității propus pentru execuția lucrărilor;
 Q_{max} – valoarea maximală a manualului calității propus pentru execuția lucrărilor.

Evaluarea **manualului calității propus pentru execuția lucrărilor** – D_q :

where:

Q – proposed quality manual for executing the works;
 Q_{max} – maximal value of quality manual for executing the proposed works.

Evaluation of the **quality manual for executing the works proposed** – D_q :

$$D_q = D_{q1} + D_{q2} + D_{q3},$$

unde:

D_{q1} , D_{q2} , D_{q3} – sunt valorile fiecărui criteriu determinant al calității;
 180 – numărul maximal de puncte pentru oferta cea mai reușită.

3. Nivelul prețului ofertei – P_o va include prețul execuției lucrărilor (inclusiv al materialelor) + prețul ofertei de creditare, ținând cont de mărimea dobânzii și perioada de acordare a împrumutului va fi calculat după formula:

where:

D_{q1} , D_{q2} , D_{q3} – are the determinant values of the quality of each criterion;
 180 – the maximum number of points for the best offer.

3. Level of price offer – P_o includes the price of the works (including materials) + offer price of credit, interest rate and taking into account the size of the loan period, shall be calculated using the formula:

$$P_o = 670 \times \frac{P_{min}}{P},$$

unde:

P_{min} exprimă prețul din ofertă cu cel mai mic preț;
 P – prețul din ofertă ce se evaluează;
 670 – numărul maximal de puncte pentru oferta cea mai reușită.

where:

P_{min} expresses the offer price with the lowest price;
 P – the price offer being evaluated;
 670 – the maximum number of points for the best offer.

Evaluarea totală a ofertei se va face după formula:

Overall assessment of the offer shall be made by the following formula:

$$V_{total} = V_{cr} + D_q + P_o,$$

unde:

- V_{total} – valoarea totală a ofertei;
- V_{cr} – valoarea capacității tehnice și economico-financiare a agentului economic evaluat;
- $V_{c\ max}$ – valoarea ofertei maxime;
- D_q – valoarea manualului calității propus pentru execuția lucrărilor;
- P_o – nivelul prețului ofertei.

La elaborarea modelului, a fost utilizată metoda comparativă, ținând cont de probabilitatea participării active a agenților economici, în special din exterior, dar și de complexitatea ofertei ce include atât partea tehnică ce ține de efectuarea lucrărilor, cât și de partea financiară, respectiv creditarea proiectului.

Întru evitarea multiplelor riscuri în procesul de implementare a proiectului, ținem să menționăm importanța criteriului **capacitate tehnică și economică de implementare a proiectului** la evaluarea ofertantului, care poate fi identificată prin: numărul de contracte analogice pentru ultimii 3 ani; valoarea medie per contract; durata execuției lucrărilor; dotarea tehnică prin numărul de mașini disponibile pentru efectuarea lucrărilor; numărul de ani experiență specifică în construcția și reparația drumurilor infrastructură publică și care, de fapt, denotă experiența agentului economic la efectuarea lucrărilor.

Manualul calității propus pentru execuția lucrării este o parte a cărei ofertă merită să-i fi atribuit o pondere mai mare de 5%, reieșind din practica APL privind ineficiența utilizării resurselor financiare bugetare la reparația curentă a drumurilor, lucrări efectuate, în mare parte, cu o garanție minimă, fiind sensibile atât la factorul mecanic generat de fluxul intens al mijloacelor de transport, cât și al celui de mediu, respectiv, din temperaturile joase înregistrate pe parcursul sezonelor de iarnă ale anilor precedenți. Atribuind cota minimă (5%)

where:

- V_{total} – the total value of the offer;
- V_{cr} – the value of technical, economic and financial capacity of the evaluated company;
- $V_{c\ max}$ – the value of maximum offer;
- D_q – proposed value quality manual for executing the works;
- P_o – the offer price.

The comparative method the model was used in developing the model, taking into account the probability of active participation of businesses, especially from abroad, but also the complexity of the offer which includes both, the technical part related to the performance of the works and the financial side, but also the loan financing of the project.

In order to avoid the multiple risks in the implementation of the project, we should mention the importance of the criterion of **technical and economic capacity of the project implementation** to assess the offerer, which can be identified by: the number of similar contracts for the last 3 years; the average value per contract; the duration of the works; technical equipment by the number of machines available to perform the work; number of years of specific experience in road construction and repair of public infrastructure which, in fact, shows the company's work experience.

Quality Manual proposed for execution of the work is a part of offer which deserves to be awarded a share of more than 5%, based on the practice of APL regarding the inefficiency of using the financial resources budget to current repair of roads, work performed, mostly with a minimum guarantee and is sensitive to both the mechanical factor generated by the intense flow of transport and of the environment, i.e. the low temperatures recorded during the winter seasons of previous years. Attributing the minimum rate (5%) to this component of the offer, the

acestei componente a ofertei, Autoritatea publică contractantă provoacă agenții economici participanți la utilizarea materialelor de cea mai inferioară calitate, dar și la încălcări privind executarea lucrărilor, folosind practici foarte bine cunoscute printre care și „aplicarea stratului de asfalt cu volum redus celui prevăzut în caietul de sarcini”, pentru a compensa volumul de lucrări necesare de realizat la m², reieșind din subestimarea lucrărilor la calculul prețului ofertei pentru executarea lucrărilor.

La calculul **prețului total al ofertei**, este necesar să se includă și prețul ofertei de creditare a proiectului, nu doar cel al efectuării lucrărilor, ținând cont de mărimea dobânzii creditului acordat și perioada de acordare a împrumutului.

Concluzii

Practica defectuoasă pe care a înregistrat-o APL Chișinău la implementarea proiectelor de infrastructură, dar și la executarea unor proiecte de valorificare a potențialului turistic al municipiului Chișinău, sunt cauzate de lacunele admise în aplicarea tehnicilor de transparență și corectitudine în procesul decizional, atât la contractarea surselor financiare prin împrumut, cât și la efectuarea procedurii de licitație. Or transparența procesului decizional devine nu doar un sistem procesual de consultare cu publicul larg și mediatizare a informațiilor relevante, dar și un proces de consultare cu specialiștii din domeniu prin organizarea unor debateri publice cu profesioniștii din domeniul planificării și amenajării urbane, construcției/întreținerii infrastructurii drumurilor, a experților financiari în materie de achiziție publică la nivel internațional atât pentru contractarea împrumuturilor, cât și pentru selectarea companiilor la valorificarea surselor financiare.

contracting public authority insists on the use of the lower quality materials by the economic agents participating in the works, but also violations regarding the execution, using well known practices including “using asphalt with a lower volume than that provided in the Specifications” to compensate the volume of work necessary for m², resulting from the underestimation of work on calculating the offer price for the execution.

When calculating the **total price of the offer** it is necessary to include also the price of the loan financing of the project, not only the price of the works, taking into account the size of the loan interest paid and the loan period.

Conclusions

Deficient practice recorded by APL Chisinau in the implementation of infrastructure projects and the execution of projects of tourist potential of Chisinau are caused by gaps allowing the application of transparency techniques and fairness in decision making, both in contracting debt financing sources, as well as conducting the tender procedure. Transparency of decision making is not just a process of consultation system with public and media of the relevant information and consultation process with the relevant stakeholders by organizing public debates with professionals in planning and urban planning, construction/ maintenance of road infrastructure, financial experts in the field of public procurement at international level for both borrowing and for selecting companies to exploit financial resources.

Referințe bibliografice/Bibliographic referenses:

1. Legea cu privire la Guvern nr. 64 din 31.05.90, publicată în Monitorul Oficial Nr. 131-133 din 26.09.2002 art. Nr. : 1018

2. Legea pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului nr. 797 din 02.04.1996, Republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.50/237 din 07.04.2007
3. Legea privind actele legislative nr. 782 din 27.12.2001, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.36-38/210 din 14.03.2002.
4. Legea privind actele legislative nr. 780 din 27.12.2001, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.36-38/210 din 14.03.2002
5. Legea privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale nr. 317 din 18.07.2003, publicată în 03.10.2003 în Monitorul Oficial Nr. 208-210 art. Nr : 783
6. Hotărârea Parlamentului pentru aprobarea Concepției privind cooperarea dintre Parlament și societatea civilă nr. 373 din 29.12.2005, publicată în 13.01.2006 în Monitorul Oficial Nr. 5-8 art. Nr : 55, data intrării în vigoare : 29.12.2005
7. Legea cu privire la administrația publică locală nr. 436 din 28.12.2006, publicată în Monitorul Oficial: Nr. 32-35 din 09.03.2007 art. Nr : 116
8. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet nr. 668 din 19.06.2006; publicată în Monitorul Oficial Nr. 98-101 din 30.06.2006 art Nr : 726:
9. Legea nr. 239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional. Publicat: 05.12.2008 în Monitorul Oficial Nr. 215-217 art .Nr : 798. Data intrării în vigoare: 05.03.2009
10. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la crearea Consiliului Național pentru participare nr. 11 din 19.01.2010, Legea nr. 239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional, publicată în Monitorul Oficial Nr. 8-10 din 22.01.2010 art. Nr : 42
11. Hotărârea de Guvern nr. 96 din 16.02.2010 cu privire la acțiunile de implementare a Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, Publicată în Monitorul Oficial Nr. 30-31 din 26.02.2010, art. Nr : 161
12. Hotărârea de Guvern nr. 96 din 16.02.2010 cu privire la acțiunile de implementare a Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, Publicată în Monitorul Oficial Nr. 30-31 din 26.02.2010 art. Nr : 161
13. Hotărârea de Guvern nr. 710 din 20.09.2011 cu privire la aprobarea Programului strategic de modernizare tehnologică a guvernării (e-Transformare), publicată în Monitorul Oficial Nr. 156-159 din 23.09.2011 art Nr : 780
14. Mc COLLUM James K., BĂNACU Cristian Silviu, *Project Management*, București, Editura UNIVERSITARĂ, 2007;
15. <http://lex.justice.md/md/329849/>
16. <http://viitorul.org/doc.php?l=ro&idc=295&id=4720&t=/STUDII-IDIS/Politica/Transparenta-procesului-decizional-in-cadrul-autoritatilor-administratiei-publice-locale-Probleme-i-solutii>
17. Raportul privind evaluarea desfășurării licitației de achiziție a lucrărilor de reabilitare a bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, str. Constantin Negruzzi și str. Vasile Alecsandri, aprobat prin Decizia Comisiei de Anchetă de pe lângă Consiliul municipal Chișinău, din 18.03.2015.